

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D.
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 9. oktobra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 120.

Nemško-francoska trgovinska pogajanja.

Po vesteh iz Pariza so se pričela v smislu londonskega dogovora dne 1. oktobra oficijelna trgovinska pogajanja med francosko in nemško delegacijo, ki je prispela tja zadnjega septembra. Člani nemške delegacije so državni tajnik Kandelenburg, državni tajnik Simens in vladni svetnik Dallwitz.

Ker so se začela že tudi belgijsko-nemška pogajanja ter skušajo istočasno ostali aliranci urediti svoje trgovinske odnose do Nemčije, stojimo potemtakem pred nekakimi zapadnoevropsko-nemškimi pogajanjimi, od katerih izida zavisi v veliki meri usoda Evrope.

Dosedanji trgovski odnosi med Francijo in Nemčijo bazirajo na gospodarskih klavzulah mirovne pogodbe. S koncem leta 1924 poteče njih veljavnost, s čimer preneha tudi teoretično obstoječi režim največjih ugodnosti za Francijo, ki jih ji nudijo te klavzule. Dejansko pa sploh ni prišlo do izvajanja gospodarskih klavzul. Cel sistem, ki ga je ustvarila mirovna pogodba, je bil praktično podoben pravi gospodarski vojni, ki je sledila svetovni vojni in ruhrski zasedbi.

Francija je spravila nemški import na minimum, ker je svoj generalni tarif, kateremu je bilo podvrženo nemško blago, izredno povišala. Komerični sistem mirovne pogodbe je naravnost nasprotnoval sistemu reparacij. Kajti Nemčija bi bila mogla plačati reparacije le, če bi bila zvišala svoj izvoz. Mesto tega pa je bila prisiljena, da uvaža sama produkte iz aliranih držav po najugodnejših carinskih postavkah, kar je vplivalo neugodno na njeno plačilno bilanco. Nemčija pa je na to reagirala z uvedbo kompliciranega sistema uvoznih in izvoznih dovoljenj ter reguliranjem cen, s čimer se je izognila izpolnitvi svojih obveznosti. Nemški eksport, ki bi se ga imelo v interesu reparacij pospeševati, je zato hudo trpel, in med Nemčijo in Francijo je nastopila stagnacija trgovinskih odnosov, ki je občutno škodovala obema državama. Vsa prizadevanja, posebno obojestranskih industrijskih krogov, da bi se te razmere izboljšale, so ostala brezuspešna. Šele sedaj, ko je zvedeniški načrt ekspertov vsaj teoretično rešil vprašanje plačila reparacij, je moglo priti do trgovinskih pogajanj, ki naj bi pomogle obema strankama iz nevdružnega položaja.

Seveda ne bo lahka stvar priti v trgovinskih pogajanjih do obojestranskega zadovoljivega rezultata. Na eni strani veže Francijo zakon iz leta 1919, ki ji brani, da bi dovoljevala največje ugodnosti v polnem obsegu in je zato pričakovati dolgotrajnih tarifnih pogajanj. Na drugi strani pa se je bati, da bo Nemčija izpremenila svoj carinski tarif in točno detaljirala artikole iste vrste, n. pr. vina po izvozu in alkoholni stopinji. Urejena morajo biti nadalje tranzitna vprašanja, ki igrajo veliko vlogo v prometu Francije s Poljsko, Češkoslovaško in balkanskimi državami. Tudi v tem pogledu je morala na podlagi mirovne pogodbe nuditi Nemčiji alirancem največje ugodnosti. Zato se smatra v interesiranih krogih za najbolj uместno, da se doseže sporazum najprej glede nekaterih glavnih produktov, ki prihajajo v poštev pri izmenjavi, da se na ta način ustvari po koncu leta 1924., ko potečejo tozadevne obveznosti Nemčije, vsaj nekak modus vivendi.

Rešiti bo končno še izredno težko in kočljivo vprašanje Alzacije-Lotaringije in saarskega ozemlja. Po dosedanjemem režimu, ki ga je veljavno do začetka leta 1925 ustvarila mirovna pogodba, so uživale sirovine in fabrikati iz tega ozemlja pri uvozu v Nemčijo carinsko prostost. Ta prostost pa je veljala le za določen kontingent posameznih vrst blaga, ki se je ravnal po povprečnici iz leta 1911 do 1913. Vendar se vzlic carinski prostosti ni mogla uvoziti niti kontingentirana množina alzakolotarinskega in saarskega blaga, ker je njega eksport ovrnil nemški bojkot francoskega blaga, padec vrednosti marke itd. Z 10. januarjem 1925 preneha režim carinske svobode in ta področja se priključijo francoskemu carinskemu območju. Ker njihovih produktov ne bo mogla absorbirati Francija, je na alzakolotarinski in saarski strani, kakor na strani francoskih krogov sploh želja, da se ta režim podaljša ali vsaj ustvari prehod. To pa zopet ni po godu angleškemu javnemu mnenju in tudi ne Švici, ki se upirata vsakemu podaljšanju tega režima.

Francosko-nemška pogajanja bodo torej trd oreh za obe pogodbeni stranki. Vendar pa je pričakovati in v interesu utrditve evropskega miru in gospodarstva nujno želeli, da ta pogajanja čimprej uspejo.

Grdo ravnanje poslovođje z vajenci, nejavljena dela zanj, razlog za takojšnje odslovitve iz službe.

Tožitelj je bil vstopil septembra 1922 pri tožinkenemu možu v službo za pomočnika. Po moževi smrti v februarju 1923 je toženka nadaljevala njegovu kotlarsko podjetje in sprejela tožitelja v službo za poslovođjo. Poslovođja je samostojno nakupoval material, prevzemal naročila in jih izvrševal z dvema učencema in vsako soboto toženki poročal in z njo obračunal. V soboto, 5. maja 1923 pa toženke ni bilo na obračun, pač pa je poslala tožitelju pismo, da ga odpušča iz službe, češ da je prodala svoje podjetje in da ga mora radi tega s tem dnem odsloviti, a mu iz proste volje plača prejemke za bodoči teden. Tožitelj se pa s tem ni zadovoljil, marveč je s tožbo zahteval plačo za celo odpovedno dobo šest tednov.

Toženka se je toženemu zahtevku uprla, češ da je bila upravičena, da tožitelja takoj odpusti iz službe, brez odpovedi. Očita mu, da je brez vsa-

kega povoda neusmiljeno pretepal oba vajenca vsak dan, jima dajal zaušnice in vlekel za uho, enega celo z lesenim kladivom udaril ter obema prizadejal lahke telesne poškodbe, ker sta zadobila otekline.

Tožitelj priznava, da je za moževega življenja vajence res večkrat tepe. Ni pa storil tega iz zlobe, brez povoda, temveč v korist delu in gospodarju, ker se drugače vajenci ne dajo krotiti. Odkar je pa bil poslovođja, je samo enkrat enemu vajencu dal zaušnico, kar je vajenec s svojim nemarnim obnašanjem pri delu tudi zaslužil. Sicer se je pa toženka temu odslovitvenemu razlogu odrekla s tem, da ga je nastavila za poslovođjo, dasi ji ni bilo neznan, da je že prej vajence pretepal, in ga je obdržala za poslovođjo, dasi je vedela, da vajence tepe, in pa ker tega razloga ni navedla v odpovedi, kar vse govori za to, da se je molče, a s sklepčnimi dejanji

(§ 863. o. d. z.) odpovedala razrušitvi službenega razmerja iz tega razloga.

Sodišče je na podstavi sprejetih dokazov ugotovilo, da so toženke navedbe resnične, ter je v tem gradnem ravnanju tožitelja z vajenci, torej souslužbenci, spoznalo odslovitveni razlog točke 6., §-a 27. zakona o trgovinskih pomočnikih, kateremu je tožitelj po svojem višjem delu podvržen. Ne samo, da tožiteljevo krotenje vajencev ni bilo tako nedolžno, kakor on zatrjuje; njegovo grdo ravnanje z njimi je šlo daleko preko meje dopustnega kaznovanja, celo do kaznivega prestopka. § 27., t. 6., pa prepušča vsak dejanski napad na souslužbenca, in je tožitelj podal toženki odslovitni razlog že samo s tem, da se je souslužbenec dejanski lotil, naj je mislil pri tem kar je hotel. Toženka pa tudi ni izključena, da ne bi uveljavljala tega razloga, vsled odreke. Tožiteljeva nastavitve za poslovođjo ne more biti merodajna, ker je pred tem vodil delavnico toženkin soproga, ki je imel skrbeti za to, kako se obnaša tožitelj napram vajencema, in sploh ni ugotovljeno, da je toženka vedela, da je tožitelj tudi že prej nastopal nasilno napram vajencema. Istotako pa tudi ni ugotovljeno, kdaj ravno je prišlo toženki do znanja tožiteljevo nastopanje zoper vajenca, ko je bil že poslovođja, in za primer, da je to vedela več časa pred odpovedjo službe, ali niso za njeno tedanje prizanesljivost bili merodajni drugi razlogi. Slednjič pa je tožitelj, kakor je ugotovljeno, pogosto pretepal vajenca, tako da je dajal toženki sproti povod, da uveljavi proti njemu pozvano zakonito določbo, radi česar jo je mogla uporabiti pač tudi o priliki, ko ga je odslovila. Da pa v odslovitnem pismu ni navedla kot razlog predčasne odslovitve pretepanja vajencev, ji ni vzel pravice, da se ga poslužiti in da se nanj v pravdi sklicuje, ki je nastala s tožiteljem baš radi navedene odslovitve. Tožitelj se torej nikakor ne more sklicevati na določbo § 863 o. d. z.

Toženka očita nadalje tožitelju, da je izvršil za sebe razna dela, za katera je uporabil izključno njen material, a ji o tem ni poročal, niti glede zaslužka z njo obračunal. V petek, dne 28. aprila 1923 je šla nalašč v delavnico, da ji bo tožitelj o vseh teh delih poročal in z njo poročal. Toda poročilo je izostalo. Tožitelj priznava le za nekaj, po toženki naštetih del, da jih je napravil zase; toda izvršil jih je en teden pred odslovitvijo in sicer po 28. aprilu, in toženki zaradi tega ni poročal, ker je mislil poročati in obračunati prihodnjo soboto. Tedaj pa je ni bilo na obračun, pač pa mu je poslala odslovitno pismo. Vsa ta dela je vpisal v knjigo, kamor je vpisoval vse prejemke in izdatke. Ako je bil kot poslovođja pooblaščen, da je smel brez posebnega obvestila sprejemati naročila in jih izvrševati, vpisati in potem tedensko o njih poročati toženki, je smel pod istimi pogoji izvršiti tudi svoja lastna mala naročila. Morda bi to dalo toženki povod za nezaupanje in bi mu smela službo radi tega redno odpovedati, ni pa to razlog, da ga smatra naravnost za nevrednega in ga takoj odslovi. Sicer mu je pa toženka na potnih stroških dolgovala večjo vsoto in je smel on njen zaslužek in vrednost njenega materiala s svojo terjatvijo pobotati.

Sodišče je ugotovilo, da so tudi v tej točki toženke navedbe resnične in je tudi v tem videlo upravičen razlog za takojšnje odslovitve. Ni bila dolžnost toženke, gospodarja, da hodi

k tožitelju, da ji javi o delu, izvršenem za sebe, in o uporabljenem materialu, temveč je bila dolžnost tožitelja, poslovođje, da si prej preskrbi dovoljenje službovalke. Kot poslovođja je zavzemal zaupno mesto, ki zahteva tako vestnost, da je vsak dvom zanesljivosti izključen. Ako je hotel kaj zase imeti, ni bil enak drugim strankam, katerim je postregel, ampak je bil on sam stranka, hkratu pa uslužbenec toženke, katero bi bil moral predhodno vprašati za dovoljenje. Tudi če bi bilo njegovo stališče povsem resnično, ne bi smel molčati do odslovitve iz službe in še dalje do same pravde, dokler ni toženka mu tega očitala. Najsi ni šlo za večjo vrednost in naj je tožitelj pozneje to delo in stroške tudi vpisal v toženkin knjigo o prejemkih in izdatkih, in ne glede na to, ali je imel kako nasprotno terjatev ali ne, je moral kot poslovođja opozoriti toženko, da hoče opraviti neka dela zase, ne le radi reda v obratu in da odstrani vsak sum od sebe, da bi hotel zlorabiti svoje mesto v obratu na škodo službovalke, nego tudi zato, da ji omogoči nadzorstvo nad delom, ki ga je hotel napraviti zase, z njenimi delovnimi silami in z njenim materialom. Ko je to opustil, je dal delodajalki upravičenega povoda, da dvomi o njegovi zanesljivosti. Ze s to svojo samolastnostjo je postal nevreden toženkinega zaupanja, ne morda samo po njenih nazorih in po njenem osebnem občutju, temveč prav vsmislu §-a 27., točka 1., zakona o trgovinskih pomočnikih. Njegova takojšnja odslovitve je torej tudi v tej točki utemeljena v zakonu, in mu torej ne gre od odslovitve dalje nikaka plača več.

rst.

K. Tiefengrube:

Nekaj smernic za reorganizacijo naše pošne uprave

Ko se obeta na vseh panogah državne uprave toliko potrebna remedura, je upati, da se tudi v pošni upravi uvede preustroj, ki naj zbliža ta najvažnejši kulturni zavod času primerni obliki, da stopi v vrsto modernih prometnih ustanov svetovnopošne zveze.

Varnost in točnost prometa v našem omrežju še vedno daje obilo povoda za opravičene pritožbe. Primanjkuje obratnih sredstev, oziroma so skrajno obrabljena in nezadostna. Da se temu odpomore, treba bo opustiti buđžeterno ozkosrčnost v upravnem gospodarstvu.

Pravilna ekonomija s prometnimi sredstvi bi bila hvaležna tvarina za sebe, hvaležna snov za izkušene strokovnjake širokega obzorja.

Ker stojijo pošni zavodi poedinih držav itak s svetovnim omrežjem v neposredni zvezi, nam napredek pošne službe v tujini ni neznan, treba nam je samo opazovati, kar je primernega, posnemati, nepotrebno pa je pošiljati dragocene študijske komisije v inozemstvo. Seveda so taki pojavi napredka zopet samo dostopni strokovnim močem, te pa je treba nepristransko izbrati.

V kategoriji pisemske pošte razločujejo do malega vse pošne uprave nujno in nenujno odpravo pošiljk v razmerju določenih pristojbin.

Poštnočasopisne službe pri nas sploh ni, vsaj v smislu tozadevnih, drugod v obče veljavnih pravil. Ta okolnost je občutna pomanjkljivost za razvoj prosvete, na katero polagajo vse kulturne države posebno pozornost, celo z izključitvijo kritja režijskih stroškov.

Od mednarodne poštne - časopisne službe smo tudi še izključeni, čeravno je naša uprava tozadevni konvenciji pristopila. Kaj ovira našo upravo od te službene stroke, je nejasno, ker tvori naša država v svetovni zvezi skoraj edino nečastno izjemo za to službo, ki nudi občinstvu mnogo koristi, pospešuje znanstvo in prosveto sploh, ter ne zahteva nobenih posebnih naprav ali institucij, samo nekaj primernih izvršilnih odredb strokovnih izvedencev.

Kaj bi šele govorili o mednarodnem nakazilniškem prometu po pošti!

Valutne težkoče za ta obrat obstojajo povsod, ali drugod se jih znajo izogniti brez škode za državne blagajne. Vidimo, da sklepajo sosedne države dogovorno nakazniško službo med sabo, da ustrezajo zahtevam domače trgovine in obrti in olajšajo denarni promet s posredovanjem pošte. Samo mi smo še ločeni v tem oziru od ostalega sveta. Nakazilno službo opravlja jo za nas denarni zavodi, kar se tem ustanovam očitno dobro izplača.

»Trgovski list« je svoj čas priobčil prav čeden osnutek za uvedbo mednarodnega poštne-nakazniškega prometa iz peresa občežnanega strokovnjaka; vsaj za spodbudo bi bila proučitev dotičnega članka zastran poštne oblasti vredna. Kot nadomestilo je uvedla naša pošta denarno-pisemski promet z nekaterimi državami z omejitvami, ki jemljejo predmetu do malega vsako praktično korist.

Opetovano je izzval naš poštno-paketni promet utemeljene kritike zastran prizadetih strank. Če poštna uprava v tej panogi ne utegne uvesti pametne pristojbinske politike, ki bi odgovarjala potrebam občinstva in splošnim načelom odškodnine ter blagovno prevažo, bi bilo najprimernejše, da se pridruži onim poštnim upravam, ki so že davno opustile paketno službo, katero oskrbujejo zasebna podjetja.

Angleška in francoska pošta n. pr. nič manj ne uživata ugleda, ker se ne bavita s paketi; pošti še ostane dovolj hvaležnega delokroga se udejstvovati kot prosveto-pospeševalni zavod v blagor človeštva.

Naš poštno-paketni promet trpi razven vsled enostranske fiskalične politike, še na ovirajočem birokratizmu, ki sicer preveča celo upravo, se pa posebno v tej stroki jako uveljavlja.

Manipulacijsko enostavnost združiti z obrambno in prometno sigurnostjo in varnostjo, je namreč težilno vprašanje, ki ga rešujejo posamezne uprave po strokovnih izkušnjah z večjo ali manjšo srečo, samo mi se dozdnevno takih skrbi izogibamo.

Vsak zastoj v napredku modernega prometa pomeni nazadovanje, ki se v kulturni tekmi ne da zlahka popraviti. Kompliciran upravni aparat našega poštne zavoda tudi ne odgovarja novodobnemu duhu prometnih organizacij.

Našim poštnim direktorjem ne moremo primerjati nadzorovalne urade, ki na primer fungirajo na Angleškem kot pomožne oblasti osrednje uprave.

Njih delokrog obsega gotovo območje poštne omrežja z nalogo prometnega nadzorstva brez vsake eksekutivne.

Pokrajinske poštne oblasti so pri nas popolnoma brez potrebe; pozitivnega učinka v korist prometa nimajo skoro nobenega, pač pa občutno obremenjujejo upravni proračun.

Če se v centrali zjedini vsa organizatorična moč in upravne sposobnosti, dobimo v ustrojstvo naše pošte kmalu toliko pogrešano izenačenje v izvršitvi prometa.

Soodlošci o važnih obrambnih zadevah je pritegniti predstavnike prizadetih slojev iz občinstva; ta demokratski pojav je danes opaziti v vseh drugih državah, kjer delegirajo trgovske in obrtniške zbornice svoje zastupnike v poštne-strokovne ankete, da omogočijo uveljavljanje njih prometnih potreb pri zadevni zakonodaji.

Na ta način se poštna uprava že vnaprej izogne raznim očitkom samovolje ter si prisvoji masikatero vspodbudno idejo v korist zavoda in občinstva.

Tudi to bi bilo posnemanja vredno.

Gibanje cen v veletrgovini.

Beograjski »Privredni Pregled« priobčuje v št. 40. z dne 5. oktobra o gibanju cen v veletrgovini nastopno poročilo:

D o b a	1. skupina poljedelski produkti	2. skupina živina in mesni izdelki	3. skupina sadje in ze- lenjava	4. skupina stavbeni materijal	5. skupina kolonijalno blago	6. skupina industrijski pridelki	skupni indeks napram 1. 1913
povprečje 1. 1913	100	100	100	100	100	100	100
januar 1923	2740	1901	912	2240	1954	2830	2098
januar 1924	2295	2626	910	2062	1664	2618	2034
februar 1924	2380	2888	994	2062	1685	2618	2101
marec 1924	2433	2479	1005	2092	1709	2523	2040
april 1924	2351	2290	969	2060	1683	2484	1973
maj 1924	2245	2082	1036	4132	1681	2292	1911
junij 1924	2158	2211	1123	2161	1711	2340	1984
julij 1924	2188	2317	1203	2161	1712	2389	1995
avgust 1924	2256	2482	1347	2097	1709	2402	2049
september 1924	2106	2417	1401	2154	1547	2246	1978

Celotni indeks se je v mesecu septembru t. l. znižal za 71 točk ali za 3.5%, dočim se je dinar dvignil za 9%.

Cena za poljedelske produkte se je znižala za 6.8%. Ti produkti so se v ceni torej še najbolj približali kurzu dinarja, ker se večinoma prodajajo po svetovnih tržiščih in po vsakokratnem kurzu dinarja.

Cena živine in mesnih izdelkov se bistveno ni izpremenila. Nekoliko nižjo ceno je povzročilo dejstvo, da imamo sedaj dosti živine.

V skupini sadje in zelenjava se je cena zvišala za 5%. V tej skupini raste cena za vino, ker je ugotovljeno, da je letošnja letina napram lanskemu za 30-40% slabjša.

V skupini gradivo in stavbeni material so ostale neizpremenjene cene za lesni material, zvišale pa so se cene za zidno in strešno opeko, tako da je celotna skupina poskočila v ceni za 2.5%.

V skupini kolonijalno blago so se

Josip Podbregar, višji revident drž. žel. v p.:

Železniške blagovne tarife s posebnim ozirom na našo trgovino in industrijo.

(Nadaljevanje.)

Kakor sem že omenil, je to večini veletrgovcev in veleindustrijalcev znano in si puste svoje tovarne liste preračunati in difference zreklamirati, vendar jih je še veliko, posebno srednjih in manjših trgovcev in industrijalcev, kateri na to sploh ne mislijo in so uverjeni, da je vsak tovarni list pravilno zračunan: »saj mora vendar železniški uradnik, ki vozarino računa, svoje tarife poznati.«

Da temu ni tako in da se nasprotno veliko več napak v škodo stranke naredi, je razvidno iz gori navedenih slučajev, in to bo vsak trgovec in industrijalec, ki daje svoje tovarne liste tariferju v revizijo, potrdil.

Neki manjši trgovec, kateremu sem rekel, da mi naj da svoje tovarne liste v revizijo, ni hotel sprva ničesar slišati, češ: »Moral bi jih šele skupaj poiskati, in se gotovo ne bo izplačalo.« Šele na moje ponovno prigovarjanje jih je poiskal in mi jih izročil. Bilo jih je nekaj čez 20 komadov. Kako pa se je mož začudil, ko sem mu jih prinesel nazaj in sem mu pokazal na 8 tovarnih listih difference v skupnem znesku preko osemstisoč dinarjev, katere smo reklamirali. Ni mu šlo v glavo, da so take difference mogoče.

Veliko je tudi takih trgovcev, ki se bojijo, da bi s tem, da dajo svoje tovarne liste in duplikate tariferju v revizijo, ne izdali, kako blago, koliko in od kje ga dobivajo, odnosno kam ga pošiljajo. Boje se, da bi konkurenca ne dobila vpogleda v njihovo trgovino.

Ta bojazen je popolnoma brezpredmetna, ker je v interesu vsakega tariferja samega ležeče, da hrani trgovsko tajnost svojih klientov, ker bi v nasprotnem slučaju se sam v svoje lastno meso vrezal. Zgubil bi zaupanje in s tem svojo klientelo, in zato se ne bo noben tarifer spuščal v take,

cene znižale za 9.5%. Kava je pri nas obdržala svojo ceno, ker je na svetovnih tržiščih njena cena stalno rastla. Porast dinarja je kompenziral porast inozemske cene. Vsi ostali kolonijalni predmeti so se pocenili. Sladkor se je pocenil za 28%, kar se v tako kratki dobi dosedaj še ni nikdar pripetilo.

Industrijski predmeti so se pocenili za 7%.

V mesecu septembru t. l. se je carinska azija zvišala od 800 na 900% (s carino: 1000%), od 1. oktobra t. l. pa na 1000%.

Dinar v Njujorku se je dvignil od 125 na 140 točk.

Splošna konjunktura veletrgovine: slaba.

Uvoz: manjši nego povprečno.

Izvoz: večji nego meseca avgusta.

Privatna obrestna mera za veletrgovino: 18-20%.

Obrestna mera Narodne banke: 6%.

Promet: še ni povoljno urejen.

za njega samega najbolj nevarne eksperimente. V tem slučaju je na istem stališču, kakor odvetnik, ki si bo tudi stokrat premislil, prej da bo izdal tajnosti kakega svojega klienta. Saj tudi nameščenci trgovca ne izdajejo skrivnosti svoje trdke, ker bi s tem zgubili zaupanje ne samo svoje trdke, ampak tudi splošno zaupanje, kar bi bilo le njim samim v škodo. In tarifer je tudi nekaki nameščenec trdke, za katero dela.

Naj še pojasnim vzroke, ki so krivi teh pogostih napak v računanju vozarine.

Eden vzrokov je gotovo malomarnost in površnost železniških organov. Vendar pa izrecno poudarjam, da se pojavlja samo sporadično in povzroča ta vzrok le minimalen del teh napak.

Drugi večji vzrok je pa prezaoptenost železniških uradnikov in naglica, s katero se mora kalkulacija tovarnih listov vršiti.

V manjših postajah, kjer je en sam uradnik za vso službo, je popolnoma naravno, da se vrši ta kalkulacija precej površno, ker mora uradnik v prvi vrsti obračati vso svojo pozornost na promet vlakov in na brzovavno službo, posebno na glavnih progah z močnim vlakovnim prometom. Ako se uradnik zmoti in računa previsoko vozarino, ni to nikaka nesreča: »Saj stranka lahko reklamira in stvar je v redu.« Ako se pa zmoti uradnik v prometni ali brzovjavni službi, ima pa to lahko usodne posledice. Zato koncentrirajo uradnik vso svojo pažnjo na prometno službo, ker ta se mora brezhibno vršiti. Kalkulacija tovarnih listov je takorekoč zadnja služba, ki se tako mimogrede kot nekaki stranski, nevažen posel opravi, in uradnik največkrat nima časa po raznih tarifnih zvezkih iskati kilometre in vozarinske stavke, da bi najcenejšo pot izračunal, ali pa pri živi živini računal, ali pride vozarina ceneje po težinski ali ploskovni tarifi itd.

V večjih postajah pa, kjer so posebni uradniki-kalkulantje nastavljeni, je pa zopet množina dela in naglica, s katero se mora kalkulacija vršiti,

kriva vseh teh napak. V postajo pripelje tovarni vlak in pripelje celo množino najrazličnejših pošilk, tako kosovnega blaga, kakor tudi vagon-skih tovorov. Skladiščnik mora po tovarnih listih (in drugih listinah) vse te pošiljke prevzeti, ugotoviti njih polnoštevilnost, mora morebitne nedostatke natančno ugotoviti in si iste po odgovornem vlakospremnem organu pustiti potrditi, kar vse traja seveda precej časa. Sedaj vzame tovarne liste z listarkami vred in jih nese v pisarno kalkulanta. Ker je tovarnih listov cel kup, recimo kakih 30 do 50, se mora kalkulant jako žuriti s svojim delom, ker morajo biti vsa obvestila (avize) spisana in mora iste avizer nesti hitro na pošto, da jih stranke pravočasno dobijo. Da se taka v naglici izvršena kalkulacija ne more izvršiti brez napak, je umevno.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Omejitev prodaje špirita. — Kaže, da se na vse mogoče načine izkušajo omejiti obrtne pravice legitimne trgovine. Z zakonom o takсах se je prepovedalo točilcem pijač prodajati denaturiran špirit, pred kratkim se je občutno omejilo prodajo kiseline in zopet prihajajo vesti, da je na potu še nadaljnja omejitev. Kakor poročajo beograjski časopisi, pripravlja ministrstvo trgovine in industrije predlog za generalno direkcijsko posrednih davkov, naj prepove prodajo špirita vseh kvalit in v vseh količinah vsem onim trgovcem, ki poleg špirita prodajajo tudi alkoholne pijače. — Trgovci, ki prodajajo alkoholne pijače, naj bi smeli v budoče prodajati špirit le v zaprtih steklenicah, balonih ali sodih z etiketo in varstvenim žigom tovarne, ki je špirit dobavila. — Ta vest je nas tem bolj iznenadila, ker se spravlja predlog za omejitev prodajne pravice špirita v zvezo z ministrstvom trgovine in industrije, ki bi bilo v prvi vrsti poklicano, da štiti interese legitimne trgovine. — Protestiramo že vnaprej proti vsaki nadaljnji omejitvi trgovine in pričakujemo, da bodo merodajni krogi vendale enkrat uvideli, da nikakor ne gre, da bi se izvrševali razni eksperimenti na škodo trgovine. Vsekakor pa pričakujemo, da se bo dala interesantom pred uveljavljanjem prilika, da natančno pojasnijo in utemelje svoje stališče.

Vpliv porasta dinarja na kupčije v Vojvodini. — V zadnjem času se izvoz žila iz Vojvodine vsled porasta dinarja vidno zmanjšuje. Lansko leto se je izvozilo v tej dobi na dan do 200 vagonov, dočim se jih odpremi letos znatno manj. Inozemski kupci so skoro popolnoma izginili iz Vojvodine.

Nazadovanje insolvent. — Splošno izboljšanje gospodarstva v Srednji Evropi ter uveljavljanje rednega prometa in trgovine je začelo vplivati tudi na splošno zelo razpasle insolvente. Po vestih iz Nemčije je v prošlem mesecu število konkurzov precej padlo, če je verjeti vestem, skoro za eno četrtino. Tudi sosednja Avstrija izkazuje izboljšanje. Dočim je bilo prijavljenih v juliju 284 poravnanih postopanj in 39 konkurzov, je to število padlo v avgustu na 275 odnosno na 33. V septembru je bilo prijavljenih poravnanih postopanj 205, število konkurzov pa je znašalo 40, kar pripisujejo le bolj slučajju. Upati je, da v tem oziru nastopi izboljšanje tudi pri nas, dasi znamenja kažejo, da za enkrat viška še nismo dosegli. Krivdo za to je pripisovali pa še ne dovolj urejenim trgovskim prilikam in posebno nestalnosti naše valute.

Izborna izpričevala za Poljsko. — Poljska poštna uprava opozarja interese, da je treba spremenicam priklopiti izvorna izpričevala, ako hoče odpošiljatelji, da se bo pošiljka ugodnostno ocarinila. Izborna izpričevala, katere pošiljajo odpošiljatelji naslovnikom na Poljsko neposredno, se ne bodo več upoštevala.

Madžarski sladkorni kartel se razide. — Po vestih iz Budimpešte je koncem septembra pošla doba kartela madžarskih sladkornih tovarov. Pogodba se ni več obnovila, tako da posamezne tovarne oskrbujejo prodajo sladkorja vsaka zase.

Izborna izpričevala za blago iz kneževine Lichtenstein je do konca julija

1. izdajala pisarna deželne vlade v Vaduzu, od 1. avgusta t. l. pa jih izdaja gospodarska zbornica istotam (Wirtschaftskammer).

Produkcija riža v Italiji. V l. 1923 je Italija pridelala 4.926.000 kvintalov riža. Produkcija (v kvintalih) se po posameznih pokrajinah razdeli nastopno: Piemont 2.510.000, Lombardija 2.108.000, Benečija (oblasti Verona, Rovigo in Venezia) 132.000, Emilia (oblasti Bologna in Ravenna) 165.000, Toskana (obl. Lucca) 6000, Sicilija (obl. Siracusa) 5000. Največ riža se torej pridelava v Piemontu, kjer je najvažnejše središče za rižovo kulturo okolica mesta Vercelli, ki je pridelala sama 1.680.969 kvintalov, to je več nego eno tretjino. Tu se je najprej začelo pridelovati riž in od tu se je pridelovanje razširilo tudi na ostale kraje.

Francija in petrolej. Kakor znano, Francija nima nikakih petrolejskih vrelcev. Navezana je glede tega artikla izključno na import. Zato skuša v zadnjih letih za vsako ceno zagotoviti si bazo surovega olja. Priklonitev Vzhodne Galicije k Poljski, ki je prijateljica Francije, gre v veliki meri na račun petrolejskih vrelcev, na katerih ima Francija interes, da so ji njih produkti dostopni. Tudi v Rumuniji je Francija udeležena na industriji nafte. Ob priliki prevzema nemške bagdadske železnice od strani aliirancev je Francija izposlovala prenos 25%, ki jih je imela nemška grupa na »Turški petrolejski družbi«. V zadnjem času je Francija zgradila na svoji zapadni obali v lukah Brest, Marseille, Dunerque in Havre petrolejske tanke z velikim obsegom. S tem hoče dirigirati ameriški import v Evropo preko svojih žuk in tako postati prehodna dežela za ameriške petrolejske izdelke, ki gredo v Srednjo in Vzhodno Evropo.

Industrija.

Sprememba posesti. Univerza kraljevine SHS v Ljubljani (odnosno odbor dr. Oražnevega Dijaškega doma) je prodala tvornici »Split« d. d. za cement Portland v Solinu, zemljišče na Friškovicu v Ljubljani v izmeri 9000 m², kjer bo bode tvornica za svojo podružnico zgradila obsežna skladišča, spojena z industrijskim tirom, ter podružnici potrebne pisarniške prostore in stanovanja. Kakor se nam poroča, bode tvornica še tekom tekočega leta pričela z gradnjo.

Rumunska sladkorna industrija. Rumunski sladkorni pridelek bo letos mnogo večji kakor prošlo leto. Površina, obdelana s sladkorno peso, znaša 54.000 ha napram lanskim 37.000 ha, kar pomeni 46 odstotni povešek. Rumunija bo svojo potrebo popolnoma krila in mogla vrhu tega še nekaj sladkorja izvoziti.

Italijanski izvoz bukovega lesa iz naše države. V trgovski pogodbi z Italijo, ki je bila sklenjena pretekli mesec v Beogradu, se je po naših poročilih dovolilo Italijanom izvoz okroglega bukovega lesa iz naše države brez razlike na premer in dolžino brez izvozne carine. S tem je posebno občutno prizadeta naša industrija upognjenega pohištva, ki upravičeno smatra to koncesijo Italijanom za izdajo najvažnejših industrijskih interesov lesne finalne produkcije v naši državi. Italija je za naša najvažnejša tržišča in so se tam trgovski uvozniki sami zelo zavzeli za znižanje visoke uvozne carine, ker — po njih izjavi — vendar ne gre, da bi radi par tovarn, ki izdelujejo blago slabše kakovosti nego se izdelava pri nas, moralo plačevati vse prebivalstvo Italije za približno 30% višje cene, kakor jih imamo pri nas za naše izdelke. Iz tega je razvidno, da ne bi bilo nobene posebne težkoče prodreti v tem smislu nasproti Italijanom, da znižajo svoje visoke importne carinske postavke, dočim bi na naši strani z zmerno izvozno carino na bukove hlode vsaj nekoliko lahko zaščitili interese naše finalne lesne industrije, ker vendar ne gre, da bi izvažali carine prosto surovine, katere smo v položaju sami predelovati.

Denarstvo.

Čekovni zakon. — Udruženje beograjskih bank je na zadnji seji izbralo poseben odbor, ki naj prouči predlog čekovnega zakona. Anketa o tem zakonu se vrši dne 1. decembra t. l.

Zlata pariteta srednjeevropskih držav. — Naša kraljevina: 1 zlati dinar = 15 papirnatih dinarjev; Italija: 1 zlati lira = 441 papirnatih lir; Češkoslovaška:

1 zlati krona = 6.90 Kč; Avstrija: 1 zlati krona = 14.400 aK; Poljska: 1 zlatnik (złoty) = 1.800.000 pap. mark; Ogrska: 1 zlati krona = 17.000 pap. kron; Rumunska: 1 zlati lej = 42 pap. lejev.

Vprašanje obresne mere v Avstriji. — Proti povišanju obresne mere Avstrijske Narodne banke se je svoj čas mnogo pisalo po avstrijskem časopisu. Slabe posledice tega povišanja so sedaj v resnici nastopile. Zato se je začelo med trgovskimi in industrijskimi krogi živahno gibanje in agitacija za znižanje previsoke obresne mere. V ta namen bodo v prihodnjih dneh intervenirala na merodajnih mestih zastopstva avstrijske industrije. Od strani avstrijskega udruženja bank izide izjava, da je pri oficijelni obresni meri v eskontu po 15% znižanje bančnih kondicij nemogoče. Industrija zopet se radi visoke obresne mere čuti ovirano, da bi izvedla brez težkih žrtv obljube, ki jih je dala delavstvu glede mezd.

Carina.

Carinarnica v Celju. Carinarnica v Celju se je pred kratkim pretvorila v oddelek mariborske carinarnice. Interesanti so ponovno izražali bojazen, da bi se s tem odvzela celjski carinarnici dosedanja kompetenca za carinjenje. Sprožili so za ohranitev dosedanje kompetence posebno akcijo, ki je imela uspeh, kajti carinarnica obdrži po zagotovitvi generalne direktije vse dosedanje pravice. Pretvoritev v oddelek je popolnoma internega administrativnega značaja, ni imela namreč nikakega drugega namena, kakor da se omogoči ekonomičnejšo izrabo celjskega carinskega osebja in pritegnitev na službovanje v Maribor, kadar bi bila mariborska carinarnica preobložena z nujnimi posli.

Carinski dohodki v drugi desetini meseca septembra t. l. V drugi desetini meseca septembra t. l. so carinarnice pobrale 58.642.598 Din carine. Največ so pobrale carinarnice: v Beogradu 14.943.038 Din, v Zagrebu 11.193.547 dinarjev, v Ljubljani 4.369.478 Din, v Novem Sadu 3.278.859 Din in v Mariboru 3.179.157 Din. Od ostalih carinarnic so pobrale v Sloveniji največ carinarnice v Dravogradu (178.182), na Jesenicah (227.995 Din) in na Rakeku (502.436 dinarjev).

Nemški profesorji proti zaščitni carini. Društvo za socialno politiko v Nemčiji, ki ga tvorijo povečini razni vseučiliški profesorji ekonomije, se je izreklo na svojem zborovanju pred kratkim, za to, da se zaščitna carina kar mogoče odpravi. Profesorji smatrajo, da je zaščitna carina opravičljiva le v toliko, v kolikor pomeni neobhodno potrebno in obenem tudi uspešno sredstvo za kolikor mogoče svobodni razvoj mednarodne izmenjave blaga. Ta izjava uglednega društva profesorjev, ki se bavi s trgovsko politiko in ki so pred vojno zastopali nasprotno stališče, je vzbudila tem večjo

senzacijo, ker so se v nasprotnem smislu izjavile nemške trgovske zbornice, ki gotovo ne morejo imeti sosebno na prohibitivnih agrarnih carinah toliko interesa, kakor Društvo za socialno politiko.

Promet.

Intervencije v prometnih vprašanjih. Povodim svoje navzočnosti v Beogradu je zbornični tajnik g. Mohorič na merodajnih mestih interveniral v zadevi tranzitnega prometa naše države preko Št. Petra in Reke in glede otvoritve obalne proge Brajdica—Reka. Opozoril jih je na važnost, katero polagajo slovenski gospodarski krogi na nujno rešitev tega perečega vprašanja, ki naj jim omogoči hitrejšo in cenejšo zvezo z morjem dokler se ne dogradi zveza preko Kočevja.

Komisija za prevzem vagonov. Generalna direkcija državnih železnic je odposlala v Budimpešto svoje zastopnike, da prevzamejo 1500 tovornih vagonov, katere je reparacijska komisija odkazala naši državi iz bivšega avstro-ogrškega voznega parka.

Otvoritev telefonske centrale Dobrna. Dne 10. julija t. l. je bila pri pošti Dobrna otvorjena telefonska centrala za krajevni in medkrajevni promet. Ta telefon opravlja omejeno dnevno službo. Posredovalna postaja je Celje.

Izvoz in uvoz.

Naš izvoz v drugem četrtletju 1924. — V drugem četrtletju t. l. se je iz naše države izvozilo za 1891 milijonov blaga, od tega na Češkoslovaško 22.92%, v Avstrijo 20.92%, v Italijo 16.81%, na Angleško 9.82%, v Nemčijo 8.74%, v Zedinjene države ameriške 4.86%, v Francijo 4.05%, na Grško 3.04%, na Ogrsko 2.15%, v Indijo 1.16%, v Rumunijo 1.13%, na Holandsko 0.76%, v Švico 0.68%, v Belgijo 0.67%, v Brazilijo 0.38%, na Poljsko 0.35%, v Egipt 0.25%, na Bolgarsko 0.22%, v Argentinijo 0.18%, na Turško 0.18%, v Rusijo 0.16%, na Dansko 0.14%, v Albanijo 0.12%, na Špansko 0.11%, na Norveško 0.06%, na Švedsko 0.04%, v Perzijo 0.03%, na Kitajsko 0.03%, na Portugalsko 0.03%, v Alžir 0.01%.

Izvoz lesa iz naše kraljevine. Leta 1921 smo izvozili za 197 milijonov, leta 1922 za 636 milijonov in leta 1923 za 1499 milijonov dinarjev lesa iz naše kraljevine. Letošnje leto se pričakuje, da bo izvoz za 20% višji nego je bil lansko leto.

Uvoz čebule in česna na Ogrsko. Ogrska vlada je preklicala prepoved uvoza čebule in česna in določila na ta predmeta carino s 6 zlatimi kronami (1 zlati krona = 17.000 pap. kron) za meterski stot.

Izvoz italijanskih avtomobilov. — Izvoz avtomobilov iz Italije stalno narašča. Leta 1918 je Italija izvozila 2938 avtomobilov, leta 1921: 10.415, l. 1922: 11.374, l. 1923: 12.773, v letu 1924 pa prvih šest mesecev 8244 v vrednosti 168.180.717 lir.

Razno.

Davščina na sladkor in sladkorne izdelke v Italiji. Z dnem 16. septembra t. l. je italijanska vlada povišala davščino za sladkor lastnega pridelka in doklado na uvoženi sladkor in sicer 1. za sladkor I. vrste od 300 do 400 pap, lir pri 100 kg; 2. za sladkor II. vrste od 288 na 384 pap. lir pri 100 kg. Sladkorni izdelki, na primer kondenzirano mleko, otročja moka, čokolada, biskviti, bonboni itd., ki se uvažajo iz inozemstva v

Italijo, so istotako zavezani davščini in sicer po odredbah carinske tarife in po določbah italijanskih pogodb.

Cenitev ruske žetve. Po nekem poročilu ljudskega komisarijata je znašala posejana površina letos eno četrtino več kakor predlanskim in eno desetino manj kakor lansko leto.

Ogrska trgovska statistika. Ogrski trgovski promet se razvija po večini na področju nasledstvenih držav. Po statističnih podatkih za l. 1923 je Ogrska izvozila blaga za 497 milj., uvozila pa za

579 milj. zlatih kron. Na uvozu so udeležene: Avstrija z 147 (25.4%), Češkoslovaška s 139 (24%), Rumunija s 60 (10.4%), naša kraljevina z 18 (3.2%), Italija z 19 (3.3%), Poljska s 35 (6.1%) in Nemčija z 81 (14%) milijoni zlatih kron. Ogrska sama je v l. 1923 izvozila v Avstrijo za 219, na Češkoslovaško za 58, v Rumunijo za 40, v našo kraljevino za 32, v Italijo za 42, na Poljsko za 8 in v Nemčijo za 30 milijonov zlatih kron.

Važna nova institucija v Italiji. V Rimu se je po vzoru nemške »Treuhandgesellschaft« ustanovil »Istituto Fiduciario Italiano (Italian Trustee Co. Ltd.)«, ki se bavi z raznimi posli, ki prihajajo v poštev v administrativnem ali finančnem oziru v trgovskem in industrijskem poslovanju. Med drugimi prevzema intervencije pri oblastvih, daje pojasnila v vsakršnih trgovskih zadevah, kasira terjatve itd. Zavod ima centralo v Rimu, podružnice pa v vseh mestih, ki so sedež province, agente pa po vseh italijanskih mestih.

Blagovni promet na italijanskih železnicah. V letu 1923-24 se je blagovni promet na italijanskih železnicah zvišal za 11.8% napram prometu v l. 1922-23. Blagovni promet se stalno zvišuje in je, na primer v mesecu juliju t. l. dosegel 5.209.496 ton in s tem prekoračil maksimum prometa na italijanskih železnicah.

Italijanska zunanja trgovina. Trgovska statistika za prvo polletje t. l. dokazuje, da je italijanska zunanja trgovina bila letos v boljšem položaju nego v isti dobi lanskega leta in da se je produkcija znatno povečala. Italija je uvozila v prvem polletju 1924 (1923) za 9454 (5064.4), izvozila pa za 6671.9 (4901.7) milijonov lir blaga. Iz tega sledi, da presega izvoz v prvem polletju 1924 izvoz iste dobe 1923 za 1.770.251.900 lir in da se je pasivnost bilance znižala za 1.379.914.512 lir.

Zgraditev hiše v šestih urah. V Budimpešti je te dni arhitekt Förster kazal, kako se more v šestih urah zgraditi hiša, obstoječa iz dveh sob, kuhinje in drugih pritliklin. Hiša obstoji z dvojnimi železnimi plošč, med katerimi se nahaja izolirna masa. Od znotraj in od zunaj so zidovi oblopljeni s kitom, pobarvanim z oljnatimi barvami. Taka hiša velja 3000 švicarskih frankov. Tovarna hoče te hiše prodajati na mesečne obroke, v katere je vračunjena tudi amortizacija.

Ljubljanska borza.

Dne 8. oktobra 1924.

Les: Deske I., II., 20, 25 mm, fco meja bl. 695; štakete 1.40 m dolž, na drobnem koncu 2½—4 cm, fco naklad. postaja, tek. meter bl. —50; Trami, žagani na živ rob, fco meja bl. 770; hrastovi plohi, obrobljeni, 54, 17/30, 2.90 m napr., fco meja den. 1200; jesenov suhi plohi, 20 do 100 mm, fco Domžale bl. 1400; drva hrastove, suhe, zdrave, 1 m dolž, fco naklad. post., 4 vag. den. 22, bl. 23, zaključek 22; oglje la, vilano, franko meja denar 114.

Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana den. 390; pšenica baška, par. Ljubljana bl. 430; koroška baška, stara, par. Ljubljana bl. 330; koroška, umetno sušena, par. Ljubljana bl. 285; oves baški, par. Ljubljana bl. 320; brinje hrvatsko, po vzorcu, par. Ljubljana den. 300; pšenična moka št. 0, baška, fco Ljubljana bl. 615; pšenična moka št. 2, baška, fco Ljubljana bl. 565; pšenična moka št. 5, baška, fco Ljubljana bl. 515; pšenična moka št. 6, baška, fco Ljubljana bl. 465; laneno seme, par. Ljubljana, denar 685.

Stročnice: Fižol rib., b/n, fco Reka den. 620; fižol rib., orig., fco Ljubljana den 500; fižol prepeličar, orig., fco Ljubljana den. 450; fižol mandolon, orig., fco Ljubljana den. 350; fižol rjavi, orig., fco Ljubljana den. 350.

Denarje: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje den. 210, Ljublj. kred. banka den. 225, bl. 233, Merkant. banka, Kočevje den. 123, bl. 128; Prva hrv. šted. den. 915, bl. 922; Slavenska banka d. d. bl. 98. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Strojne tov. in liv. d. d. den. 130, bl. 152; Trb. prem. družba bl. 380; Zdr. papirnice Vevče, Goričane in Medvede bl. 125.

Založnice, zadolžnice, obveznice: 4 in pol odst. kom. zadolžnice Kranj. dež. banke bl. 88.

Književnost.

Civilnopravni red v praksi. Naše naročnike, posebno trgovce in sodnike-lajike, ki bi radi dobili na lahek način kratek pouk, kako se jim je vesti med potekom pravde, opozarjamo na pravkar izšlo knjižico z naslovom »Civilnopravni red v praksi«, ki jo je spisal ugledni sodnik praktik, sedaj univ. profesor g. višji sodni svetnik dr. Pajnič. V delu, ki obsega le 56 strani, je pisatelj obdelal dva najpogostejša praktična primera pravd: v prvem poglavju »pravdo iz naslova jamčevanja«, v drugem »pravdo na zbornem sodišču o tožbi na plačilo za dobavljeno blago (fakturna tožba)«. Na teh dveh vzgledih se ima čitatelj priliko seznaniti s predpisi in navodili, na kaj mora paziti med pravdo in kako si more pomagati proti raznim ugovorom in napadom nasprotnika. S tem delom, iz katerega govori dolgoletna bogata skušnja, je gospod pisatelj ustregel ne le sodnemu naraščanju, temveč tudi potrebi širših krogov javnosti, ki je prisiljena iskati pomoči in pravice pred sodiščem. Knjižico, ki jo je založila »Tiskovna zadruga« d. z. o. z. v Ljubljani, zato najtopleje priporočamo naši trgovski javnosti, posebno pa sodnikom-lajikom in trgovskim organizacijam.

Tržna poročila.

Tržne cene za meso v Ljubljani (1. okt.). V mesnicah po mestu 24—27, na trgu: 1 kg govejega mesa I. 24—26, II. 20—24; vami 10—12; pljuča 8—10. Telatina: telečje meso I. 28—30, II. 25 do 27.50; jetra 29—30; pljuča 24—25. Svinjina: prašičje meso I. 35, II. 30; pljuča 14—15; jetra 25—30; slanina trebušna 29—30; slanina riba in salo 35—36; slanina mešana 33—34; slanina na debelo 32—33; mast 35—38; šunka (gnjat) 45; prekajeno meso I. 40—45, II. 35—40. Drobnica: koštrunovo meso, 18—19; jaginetina 25; kozličevina 28. Klobase: krakovske 52; debrecinske 52; hrenovke 42; polprekajane kranjske 45.

Cena perutnini na trgu v Ljubljani (1. okt.). 1 piščanec majhen 12—15, večji 20—25; kokoš 40—45, domač zajec manjši 10, večji 17.50.

Mleko, maslo, jajca, sir na trgu v Ljubljani (1. oktobra). 1 liter mleka 3—3.75, 1 kg surovega masla 50, 1 kg čajnega masla 60—70, 1 kg bohinskega sira 52, 1 kg sirčka 12, eno jajce 1.75—2 Din.

Cene specerijskemu blagu v Ljubljani

(1. oktobra). 1 kg kave Portorico 84—90, Santos 48—54, Rio 42—48, pražena kava I. 92—105, II. 84—90, III. 56—64; 1 kg kristalnega sladkorja belega 18, v kockah 20, 1 kg riža I. 10—13, II. 8.50—9, 1 liter namiznega olja 26, 1 liter jedilnega 22, 1 kg soli 3.50, 1 liter petroleja 6.50; 1 kg pšeničnega škroba 16, 1 kg koruznega škroba 12.50, 1 kg testenin I. 17, II. 12 Din.

Cene mlevskim izdelkom na trgu v Ljubljani. 1 kg moke št. 0 6.50, za kuho št. 1 6.25, črne krušne št. 6 5, kaše 6, ješprenja 6, otrobov 2.75—3, koruzne moke 4, koruznega zdroba 5, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke I. 9, II. 8.

Žitne cene na trgu v Ljubljani (1. okt.). 1 q pšenice 370, rži 330, ječmena 375, ovs 330, prosa 300, nove sušene koruze 280, ajde 340, fižola ribničana 450, prepelčarja 400, graha 400, leče 650.

Na svinjski sejem v Mariboru dne 3. oktobra 1924 se je prignalo 603 svinje in 3 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari komad 87.50 do 200, 7—9 tednov 125—300, 3—4 mesece 325—500 5—7 mesecev 700—750, 8—10 mesecev 825—950, 1 leto 1250—1625. 1 kg žive teže 16.25—18.75, mrtve 23.75 do 27.50. Koze, komad 125—200 Din.

O sladkorju. Vzdržuje se vest, da hočejo vojvodinske sladkorne tovarne znizati ceno sladkorja v veleprodaji za 9 dinarjev pri kilogramu. Tovarne so v najljubejši konkurenci. Vse tovarne otvorjajo prodajalne na kraju obratovališč konkurenčnih tovarn in prodajajo sladkor pod ceno. Zanimivo je, da so naše sladkorne cene pod svetovno pariteto. Tovarne izgube pri vagonu 30.000 dinarjev in še več. Po zakonu o pobijanju draginje je karteliranje prepovedano, na drugi strani pa se tovarne niti ne morejo kartelirati. V čem tiči povod za sedanjo konkurenco, še ni jasno ugotovljeno: ali v izredno ugodni letini sladkarne pese ali v potrebi, da si tovarne pribavijo za sedajno sladkorno kampanjo potrebno obratno glavnicno, o tem si niso na jasnem niti strokovnjaki. Vendar pa upajo, da se položaj tekom tekočega tedna razjasni.

SVETOVNI KOVINSKI TRG KONCEM SEPTEMBRA.

Tendenco na evropskem kovinskem trgu je ista kakor smo poročali zadnjič. V krogih interesentov se na vse načine razmotrivajo možnosti, ki bi mogle nastati na svetovnem trgu v bližnji bodočnosti vsled novega trgovsko-političnega položaja Nemčije. Leta 1925 izgubijo namreč z 10. januarjem veljavo vse one trgovsko-politične določbe člena 264. in 281. versailleske pogodbe, ki dajejo zavzemnikom veliko prednost v trgovskih odnosih z Nemčijo. Nemčija bo od tedaj naprej drugim državam enakopravna in bo skušala to okolnost izrabiti v korist svoje trgovine. V časopisju se po-

javljajo različne kombinacije. Gotovo je, da bo postala Nemčija zopet važen činitelj v svetovnem gospodarstvu in da se bo to poznalo prav dobro tudi na železnem in jeklenem trgu.

Cene na evropskem kontinentalnem trgu so bile koncem septembra približno iste, kakor smo jih navedli v zadnjem poročilu. V prvi vrsti se, kakor prej, trudijo zlasti Belgijci in Nemci, da bi dobili kolikor mogoče veliko naročil. Seveda je treba dosti žrtvovati. Sedanje svetovne cene so že tako nizke, da je dobiček minimalen, marsikakšno podjetje dela z zgubo. Pa se vidi, da bodo cene še padle. Cene: železo v palicah 6/3 funtov, surova pločevina 7/4, srednja 7/10, fina 8/0.

V Angliji so v avgustu veliko manj producirali kakor v juliju, letos sploh v avgustu najmanj. Surovo železo 589.000 ton, jeklo 527.500, v juliju 616.000 in 689.000 ton. Angleško časopisje pravi, da je v avgustu zmeraj tako; drugi pa pravijo, da pritiska na angleško blago kontinentalna konkurenca in da je upanje na zboljšanje položaja majhno. Konsumenti prav malo naročajo, in položaj res ni ugoden.

Francoski trg je nezadostno zaposlen. Domači trg čaka na znižanje cen za koks, povpraševanje po surovem železu je še vedno majhno, zaloge se kopičijo in treba bo ustaviti še več plavžev. Lito surovo železo so prodajali po 300 do 305 frankov, pa tudi po 295. V eksportu se pozna posebno belgijska konkurenca. Pa tudi Belgijci imajo razmeroma slabe čase, zaposlenost je ponehala in računajo z večjimi redukcijami v proizvodnji. Belgijci se borijo za večja naročila z nižjimi cenami, a inozemska konkurenca jim položaj zmeraj bolj otežkoča. Domače cene so malo nižje kakor prej. Tudi luksemburško blago je v ceni padlo, ker ni več toliko naročil.

Na nemškem kovinskem trgu se napovedana živahnost kar nič noče poznati. Se narobe: položaj na trgu je zelo neugoden; denarja manjka. Nemške strojne tovarne ne dobijo vsled visokih nabavnih stroškov nobenih inozemskih naročil. Cene so bile iste kakor smo jih zadnjič navedli, mislijo jih pa zvišati. Železo v palicah 110 do 115 zlatih mark, surova pločevina 115 do 130, srednja 140, fina 160, valjana žica 140.

Na češkem nobene spremembe. Domači trg je zelo miren in se sicer živahna jesen ni še prav nič javila. Tudi v bodočnosti si od domačega konsuma ne obetajo dosti. Eksport je pa slejkoprej zelo nezadovoljiv, svetovni trg je za Češko vsled nizkih cen takorekoč zgubljen.

Ruske državne finance so še zmeraj zanič in tak je tudi kovinski trg; med obema činiteljima je vzročna zveza. Cene so precej visoke, produkcijo hočejo zvišati, a povpraševanje je slabo.

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, negarje, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukance, vezanine, svilo, tehnične decimalne in balancne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Važno za trgovce!

Izšla je

Blasnikova

Velika Pratika

za navadno leto 1925,
ki ima 365 dni.

Velika Pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je še danes najbolj vpoštevani in zahtevani od vsake slovenske rodbine.

Stane v nadrobni prodaji
Din 5.—.

Trgovci dobe popust tako, da je čeden zaslužek zasiguran.

Naroči se pri:

J. Blasnika nasled.

tiskarna in litografski umetniški zavod

v Ljubljani, Breg št. 12

TEODOR KORN

LIUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov.

Naprava steklovodov. — Kopališke in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škalle) za konzerve.

Veletrgovina
kolonijalne
in
špecerijske
robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, inleth dišav
in rudninske vode

Točna in solidna posrežba
Zahtevajte cenik!

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami
emalirano, pločevinasto in uliti
posodo, porcelanasto, kameni
nasto in stekleno robo.

Na debelo! Na drobno!

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Opr. št. I-20.935/24.

RAZPIS.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo oddal potom javne ponudne obravnave ključavničarska, steklarska ter pečarska dela in dobave pri gradnji novega uradnega poslopja na Miklošičevi cesti.

Zapečateni, na ovitku z napisom: »Ponudba za izvršitev del in dobav v uradnem posloju Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani« opremljene ponudbe, je vložiti najpozneje do 22. oktobra 1924 ob 12. uri.

pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, Turjaški trg št. 4/I. v Ljubljani.

Ponudbe, ki bi došle pozneje, ne bodo v nobenem slučaju upoštevane. Okrožni urad si pridržuje pravico, da odda dela brez ozira na višino ponudene vsote, posebej pa še, da eventuelno porazdeli posamezne partije del po svojem sprevidu na razne ponudnike.

Za ponudbo, oddajo in izvršitev razpisanih del mero-dajni predpisi, pogoji, načrti in proračuni so reflektantom na vpogled pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev med uradnimi urami, oziroma si jih morejo tam nabaviti za napravno ceno.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1924.

OKROŽNI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V LJUBLJANI.

Predsednik:
dr. Golia s. r.

Ravnatelj:
Kocmur s. r.

Ugoden nakup za lesno industrijo in mizarje!

Mizarski stroji in orodje

in sicer: 1 skobelnik 70 cm (Dichtenobelmaschine), 1 poravnalnik (Abrihtmaschine), 1 freza (Fräsmaschine), 1 krožna žaga z železnim stojalom, 1 vrtilni stroj (Langlochbohrmaschine), 1 avl. brusilni stroj za 70 cm dolžine, 1 bencinmotor 8 HP in 1 bencinmotor 3 HP, 1 parna vodna sesalka (Wasserdampfpumpe), 10 skobelnikov (Hobelbänke) s pripadajočim orodjem. — Stroji so novi, najboljši inozemske trdnosti, ter so vsled opustitve obrta za nizko ceno na prodaj.

Ogledajo se lahko v obratu pri
IG. TOPLAK, STROJNO MIZARSTVO, CELJE, BREG ŠT. 14.

Veležanjarna M. ROSNER & Co. nasl.

VIKTOR MEDEN

v Ljubljani

izdeluje najboljše

likerje,

rum,

konjak,

slivovko,

brinovec,

tropinovec.

Kupuje sadje za žganjekuho.

Telefon Interurban štev. 71.